



Асоціація
вальдорфських ініціатив
в Україні

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗА ВАЛЬДОРФСЬКОЮ ПЕДАГОГІКОЮ



Photo © Natalia Vysotska 2016–2019

ПЕРШИЙ ЦИКЛ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
(1–2 КЛАСИ)

Київ 2019



**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЗА ВАЛЬДОРФСЬКОЮ ПЕДАГОГІКОЮ**

**Перший цикл початкової освіти
(1–2 класи)**

Асоціація вальдорфських ініціатив в Україні

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗА ВАЛЬДОРФСЬКОЮ ПЕДАГОГІКОЮ

ПЕРШИЙ ЦИКЛ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
(1-2 КЛАСИ)

Автори-упорядники
Д. Ю. Косенко, О. І. Мезенцева



Київ
НАПІ

УДК 371.214/215:372.4:373.3
О-72

Відповідає вимогам Державного стандарту початкової освіти
(лист ДСЯО від 24.05.2018 № 01-22/328)

Оформлення обкладинки – Д. Ю. Косенко

Автори-упорядники: Д. Ю. Косенко, О. І. Мезенцева

Рецензенти:

В. М. Зоп, кандидат педагогічних наук, доцент

А. Г. Козак, вчитель початкових класів, вчитель української мови та літератури, «старший вчитель», КНВК «Загальноосвітня Вальдорфська школа І–ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад (дитячий садок)» Криворізької міської ради Дніпропетровської області

О-72 Освітня програма за вальдорфською педагогікою. Перший цикл початкової освіти (1–2 класи). / Автори-упорядники Д. Ю. Косенко, О. І. Мезенцева. – К. : НАІРІ, 2019. – 144 с.
ISBN 978-617-7314-55-3

Освітня програма першого циклу початкової освіти за вальдорфською педагогікою розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, на виконання наказу МОН України від 15.09.2014 № 1044 щодо впровадження педагогічної системи «Вальдорфська школа» у закладах освіти України.

Освітня програма включає такі компоненти: ідейні засади та принципи діяльності закладів освіти, що працюють за вальдорфською педагогікою; вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти за вальдорфською педагогікою; форми організації освітнього процесу та систему внутрішнього забезпечення якості освіти; загальну характеристику змісту початкової освіти та взаємозв'язки (інтеграція) освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо; навчальний план першого циклу початкової освіти за вальдорфською педагогікою; перелік та пропонований зміст освітніх галузей, загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти; форми спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу.

УДК 371.214/215:372.4:373.3

© Асоціація вальдорфських ініціатив
в Україні, 2019

© Д. Косенко, О. Мезенцева

© Д. Косенко, дизайн обкладинки

© Н. Висоцька, фото на обкладинці

© Видавництво «НАІРІ», Київ, 2019

ISBN 978-617-7314-55-3

ЗМІСТ

Освітня програма за вальдорфською педагогікою.	
Перший цикл початкової освіти (1–2) класи	6
Пояснювальна записка	8
Ідейні засади	8
Принципи	9
Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти	12
Форми організації освітнього процесу	14
Система внутрішнього забезпечення якості освіти	20
Загальна характеристика змісту початкової освіти за вальдорфською педагогікою	21
Освітні галузі	25
Взаємозв'язки (інтеграція) освітніх галузей та навчальних курсів – 1 клас	29
Взаємозв'язки (інтеграція) освітніх галузей та навчальних курсів – 2 клас	30
Навчальний план першого циклу початкової освіти за вальдорфською педагогікою для закладів освіти з українською мовою навчання	31
Орієнтовний зміст освіти та очікувані результати навчання за навчальними курсами.	32
Форми спостереження за навчальним поступом здобувачів освіти та оцінювання цього поступу.	140
Відомості про авторів	142

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗА ВАЛЬДОРФСЬКОЮ ПЕДАГОГІКОЮ

ПЕРШИЙ ЦИКЛ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)

Освітня програма *першого циклу початкової освіти за вальдорфською педагогікою* (далі Вальдорфська освітня програма) розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87, враховуючи «Основні характеристики (критерії) вальдорфської освіти», визначені Internationale Konferenz der Waldorfpädagogischen Bewegung (Naager Kreis) (Міжнародний форум Штайнер/Вальдорфської освіти (Гаазьке Коло)), на виконання наказу МОН України від 15.09.2014 № 1044 «Про завершення узагальнюючого науково-методичного експерименту всеукраїнського рівня «Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні» та впровадження педагогічної системи «Вальдорфська школа» у загальноосвітніх навчальних закладах», у відповідності до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом МОН України від 07.11.2000 № 522 (у редакції наказу МОН України від 11.07.2017 № 994), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.09.2017 за № 1171/31039. При розробці Вальдорфської освітньої програми були використані матеріали до навчальних планів та програм Вальдорфських шкіл К. Штокмайера та Т. Ріхтера.

Вальдорфська освітня програма визначає:

- ідейні засади та принципи діяльності закладів освіти, що працюють за вальдорфською педагогікою;
- вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти за вальдорфською педагогікою;
- форми організації освітнього процесу та систему внутрішнього забезпечення якості освіти;
- загальну характеристику змісту початкової освіти та взаємозв'язки (інтеграція) освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо;
- навчальний план першого циклу початкової освіти за вальдорфською педагогікою;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- форми спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ідейні засади

Вальдорфська педагогіка – гуманістична система навчання та виховання дитини, створена на початку 20 століття, яка на сьогодні є загальновизнаною та динамічно розвивається в усьому світі. Вальдорфська школа як практична реалізація імпульсів духовно-наукового людинознавства – антропософії Рудольфа Штайнера – будується на концепції, у центрі якої стоять ідеї про сутність людини, про закони розвитку людини та суспільства в цілому. Засновуючись на антропософському уявленні про людину як істоту, яка є не тільки продуктом спадкових факторів та впливу середовища, а істоту, що визначається насамперед індивідуальним духовним принципом, особистим «Я», вальдорфська педагогіка вбачає *сутність освітнього процесу* не тільки в передачі соціального досвіду дорослими та засвоєння його дітьми, а головним чином у всебічному розвитку, відповідно внутрішнім потребам особистості на різних вікових етапах, через гармонійне поєднання та вдосконалення мисленневих, емоційних і вольових функцій у процесі пізнавального та емоційно-вольового опрацювання навчального матеріалу. Учень / учениця Вальдорфської школи не просто сприймає матеріал на когнітивному рівні, але переживає його в особистісному, концептуальному плані. Ідея «співпереживання у навчанні» створює передумови для глибокої інтеграції навчання, виховання та розвитку особистості дитини. Навчання у Вальдорфській школі має практичну, життєву

спрямованість, його теоретичні аспекти постійно пов'язуються з конкретними життєвими реаліями, що сприяє ефективній соціальній адаптації учнів.

Головною метою вальдорфської педагогіки є світоглядне, соціальне і професійне самовизначення кожної окремої особистості в контексті усвідомлення власної індивідуальної свободи та відповідальності.

Ідеї вальдорфської педагогіки співзвучні як з кращими гуманістичними традиціями української педагогіки, так і з сучасними концепціями розвитку освіти.

Принципи

Базуючись на принципах Державного стандарту початкової освіти (презумпція талановитості дитини, цінність дитинства, радість пізнання, розвиток особистості, здоров'я та безпека), Вальдорфська освітня програма реалізує систему взаємопов'язаних соціофілософських і загальнопедагогічних *принципів* діяльності Вальдорфських шкіл.

Соціофілософські принципи вальдорфської педагогіки є метасвітоглядними, оскільки носять загальнолюдський характер, а саме:

1. **Гуманістична спрямованість** – визнання цінності людини як особистості, її права на вільний розвиток та прояв своїх здібностей.
2. **Принцип демократизації** передбачає усунення авторитарного стилю виховання, гуманізацію взаємин між вихователями і вихованцями, їх співробітництво, охоплює усі рівні управління та структури освітнього процесу.
3. **Принцип поєднання** національного та загальнолюдського – вихід до загальнолюдського через вивчення національної та світової культури.

4. **Принцип релігійної толерантності** – не пропагувати жодної релігійної конфесії, але залучати до змісту освітнього процесу загальнолюдські надбання світової духовної культури.
5. **Принцип гармонізації родинного та суспільного виховання** передбачає єдність педагогічних вимог школи, сім'ї і громадськості, психолого-педагогічний супровід родинного виховання як важливої ланки виховного процесу і забезпечення просвіти батьків з метою підвищення рівня психолого-педагогічної компетентності та педагогічної культури.
6. **Принцип поєднання соціального та індивідуального:** формування самостійної, самодостатньої особистості, яка вміє поважати та відчувати потреби оточення і позитивно впливати на розвиток та реалізацію інших людей. Необхідною передумовою для втілення цього принципу є розуміння важливості співпраці педагогів, батьків та оточення.
7. **Принцип свободи у самовизначенні.** Кінцева мета виховання – світоглядне, соціальне і професійне вільне самовизначення кожної окремої особистості в контексті культурного усвідомлення своєї індивідуальної свободи і відповідальності.

Загальнопедагогічні принципи вальдорфської педагогіки, створюючи теоретичну і практичну базу реалізації виховання на основі втілення в освітню практику пріоритету людинопізнання, забезпечують послідовність і безперервність процесу виховання й навчання, постійну динаміку освітнього процесу, реалізуються на власне антропософських підходах до пізнання природи людини:

1. **Принцип дитиноцентризму** – вибір змісту та методів виховання й навчання з орієнтацією насамперед на

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.